

Lausunto

19.09.2025

Asia: VN/7054/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa valtiovarainministeriölle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen verotaulukkoa siten, että liikennepolttoaineiden hiilidioksidiveron määrän laskentaperusteena olevaa hiilidioksiditonnin arvoa alennettaisiin kahdessa vaiheessa 62 eurosta 51,3 euroon. Nestemäisten polttoaineiden verotus alenisi noin 50 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasolla ja 96 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla. Esityksen tavoitteena on vahvistaa kotitalouksien ostovoimaa keventämällä liikkumisen verotusta.

Kuluttajaliiton viimeisimmän kyselytutkimuksen mukaan noin neljännes kuluttajista on jämähtänyt jo vuosia jatkuneeseen taloudelliseen ahdinkoon (Aula Research 2025, n=1149). Nyt kolmatta vuotta peräkkäin noin neljäsosa kansalaiskyselyn vastaajista arvioi, että oman kotitalouden taloudellinen liikkumavara ei kestä lainkaan menojen kasvua. Lisäksi polttoaineen hinnan nousu oli vaikuttanut viimeisen puolen vuoden aikana kotitalouden taloudelliseen tilanteeseen 38 %:lla vastaajista erittäin paljon tai jokseenkin paljon. Polttoaineen hinnan vaikutus oli erityisen suuri maaseudulla ja lapsiperheissä. Pienituloiset kotitaloudet kärsivät polttoaineen hinnan noususta selvästi enemmän kuin suurituloiset.

Huoli kotitalouksien taloudellisesta tilanteesta on siten todellinen, ja tarve kuluttajien ostovoiman vahvistamiselle on akuutti. Polttomootoriauto on monille kotitalouksille välttämätön arjen ja työssäkäynnin kannalta erityisesti haja-asutusalueilla.

Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksia parempi keino kuluttajien ostovoiman parantamiseksi olisi esimerkiksi kotitalouksille suoraan jaettava tasapalautus. Tasapalautus olisi tehokkain tapa hyvittää polttoainekuluja pienituloisille kotitalouksille, sillä se tasoittaisi tuloluokkien välistä verotaakkaa. Alimmassa tuloluokassa autolliset asuntokunnat käyttävät yli kymmenen prosenttia tuloistaan polttoainekuluihin, kun taas ylimmässä tuloluokassa polttoainekulujen osuus tuloista on noin kolme prosenttia. [1] Lisäksi tasapalautus ei perustuisi ajamisen määrään eikä muuttaisi ajamisen hintaa, jolloin se ei olisi päästöjä lisäävä kannustin.

Kuluttajaliitto katsoo, että samanaikaisesti on välttämätöntä vähentää ilmasto- ja ympäristövaikutuksia kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla myös muilla toimenpiteillä, kuten oikein kohdennetulla sähköautojen hankintatuella, työmatkavähennysten kehittämällä, vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuurin parantamisella ja julkisen liikenteen saavutettavuuden lisäämisellä.

Edellä mainituilla keinoilla voitaisiin kohtuullistaa liikkumisen kuluja mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja välttää liikenteen päästöjen kasvamista Suomen ilmastotavoitteiden mukaisesti.

Lähteet:

[1] Palanne, Kimmo – Selina Clarke, Tasapalautus tehokkain tapa hyvittää polttoainekuluja pienituloisille. Talouspolitiikan arviointineuvosto TPAN, Policy Brief 2/2023.

Kuosa Viivi
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf